ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 10.06.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

67.

Zákon

zo dňa 17. mája 1950

o pracovných a platových pomeroch sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov (sudcovský zákon).

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Prvá časť.
Úvodné ustanovenia.

§ 1.
Účel zákona.

Zákon upravuje pracovné a platové pomery sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov tak, aby bol zaistený riadny výkon súdnictva v duchu socializmu.

§ 2.
Zamestnanecká skupina sudcov.

Sudcovia z povolania, prokurátori a sudcovskí čakatelia tvoria zamestnaneckú skupinu sudcov.

§ 3.
Plánovanie pracovných síl.

(1) Plánom pracovných síl sa ustanoví počet a druh pracovných síl, nevyhnutne potrebných na plnenie úloh súdnictva; pritom sa aj určí počet a druh funkcií, ktoré sú nevyhnutne potrebné pre riadne obstarávanie úloh justičnej správy (správne funkcie). Tento plán sa sostaví vždy na časové obdobie shodné s obdobím jednotného hospodárskeho plánu (plánovacie obdobie).

(2) Ak nastanú za plánovacieho obdobia zmeny v organizácii súdnictva alebo niektorého jeho odboru alebo zmeny úloh, ktoré boly podkladom pre sostavenie plánu pracovných síl, prispôsobí sa plán pre zvyšujúcu časť plánovacieho obdobia týmto zmenám.

(3) Plán pracovných síl schvaľuje vláda.

(4) Smernice pre sostavenie, prejednanie a kontrolu plánu pracovných síl a pre jeho vykonávanie vydá vláda.

Druhá časť.
Úprava pracovných pomerov.

Sudcovia z povolania.

§ 4.
Podmienky pre ustanovenie.

(1) Za sudcu z povolania (ďalej v tejto časti len „sudca“) smie byť ustanovený svojprávny československý občan, ktorý

1. je štátne spoľahlivý a bezúhonný,
2. s prospechom dokončil právnické štúdium,
3. s úspechom vykonal odbornú justičnú skúšku,
4. primeraný čas pracoval vo výrobe.

(2) Dĺžku a spôsob práce vo výrobe určí minister spravodlivosti podľa smerníc vydaných vládou pre ostatných štátnych zamestnancov.

(3) Z dôležitých dôvodov môže minister spravodlivosti odpustiť podmienky uvedené v odseku 1 č. 2 a 3.

§ 5.
Ustanovenie sudcu.

(1) Sudcovia sú na svoje miesta ustanovení trvalo.

(2) Pracovný pomer sudcu začína dňom nastúpenia úradu.

(3) Pri prvom ustanovení složí sudca prísahu. Jej znenie a spôsob, ako sa skladá, určuje osobitný zákon.

§ 6.
Kvalifikačné skúšky.

(1) Sudcovia sa podrobujú podľa potreby kvalifikačným skúškam.

(2) Podrobnosti určí minister spravodlivosti.

§ 7.
Základné povinnosti.

(1) Sudca je povinný byť verný Československej republike, jej ľudu, jej ľudovodemokratickému zriadeniu, jej prezidentovi a jej vláde.

(2) Pri výkone súdnej moci je sudca povinný zachovávať zákony a nariadenia, vykladať ich v duchu Ústavy i zásad ľudovodemokratického zriadenia a rozhodovať nestranne. Svoje politické a odborné znalosti na to potrebné je povinný stále zdokonaľovať. Pri výkone justičnej správy je povinný dbať na služobné príkazy.

(3) Sudca je povinný chovať sa vždy tak, aby to zodpovedalo jeho úlohám a podporovalo pracujúcu pospolitosť.

(4) Sudca je povinný zachovávať mlčanlivosť v úradných veciach voči každému, komu nie je povinný také veci oznámiť, okrem ak by bol od takej povinnosti pre určitý prípad oslobodený. Mimo výkonu úradu nesmie prejavovať svoje názory o prejednávaných veciach.

(5) Sudca nesmie za svoju úradnú činnosť alebo vzhľadom na ňu, hoci aj dodatočne, pre seba alebo pre iné osoby priamo alebo nepriamo ponúkané dary alebo iné výhody prijímať, vymieňovať si ich alebo dávať podnet na ich ponúkanie.

(6) Sudca je povinný svedomite opatrovať majetok, ktorý mu bol justičnou správou sverený; ak mu bola uložená aj jeho správa, je povinný ju vykonávať s náležitou starostlivosťou.

§ 8.
Prítomnosť v práci.

(1) Sudca je povinný dodržiavať určený pracovný čas a jeho rozdelenie. Ak to vyžaduje včasné vykonanie daných úloh, je povinný pracovať i nad rozsah určeného pracovného času.

(2) Tehotenstvom a materstvom je ospravedlnená neprítomnosť v práci po čas 18 týždňov, v ktorých došlo k pôrodu.

(3) Zo závažných príčin možno sudcovi poskytnúť pracovné voľno alebo úľavu v práci v rozsahu a za podmienok, ktoré určí vláda.

§ 9.
Vedľajšia činnosť vo verejnej službe.

(1) Sudca je povinný na príkaz justičnej správy prevziať a vykonávať vedľajšiu činnosť vo verejnej službe, ktorá zodpovedá jeho pravidelným úlohám. Ak je to potrebné, poskytne sa mu v hlavnej činnosti potrebná úľava.

(2) Pokiaľ pre výkon vedľajšej činnosti neplatia osobitne predpisy, zodpovedá sudca za jej riadny výkon podľa predpisov platných pre hlavnú činnosť.

§ 10.
Vedľajšia súkromná činnosť.

S výnimkou činnosti vedeckej alebo umeleckej nesmie sudca vykonávať súkromnú platenú vedľajšiu činnosť.

§ 11.
Prechodné pridelenie, preloženie a prevod.

(1) Sudca smie byť prechodne pridelený na iný súd (úrad) len na čas nepresahujúci šesť mesiacov.

(2) V čase novej súdnej organizácie smie byť sudca preložený na iný súd i proti svojej vôli. To isté platí o prechodnom pridelení presahujúcom šesť mesiacov a o prevode do inej zamestnaneckej skupiny alebo do iného odboru štátnej správy.

(3) O prechodnom pridelení, preložení a o prevode sudcu v odbore justičnej správy rozhoduje minister spravodlivosti; o prevode sudcu do iného odboru štátnej správy rozhoduje minister spravodlivosti po dohode so zúčastneným členom vlády (predsedom ústredného úradu) a ministrom financií.

§ 12.
Vzdanie sa úradu.

(1) Ak tomu nebráni dôležitý záujem služby, môže sa sudca vzdať úradu. Vyhlásenie o tom musí byť písomné.

(2) O prijatí vzdania sa úradu rozhodne minister spravodlivosti.

(3) Pracovný pomer končí sa dňom, ktorým bol sudca zbavený úradu.

§ 13.
Skončenie pracovného pomeru.

(1) Pracovný pomer sudcu môže byť skončený, ak by boly uňho po skončení pracovného pomeru splnené podmienky pre vznik nároku na starobný alebo invalidný dôchodok z národného poistenia.

(2) Ak je potrebné vo verejnom záujme znížiť počet pracovných síl (§ 3), smie sa v čase novej súdnej organizácie pracovný pomer sudcu ukončiť i okrem prípadov určených v odseku 1.

(3) Ak nepožiada invalidný sudca, aby bol s ním pracovný pomer skončený, vysloví mimo času novej súdnej organizácie kárny súd, či je splnený zákonný dôvod pre skončenie pracovného pomeru.

(4) O skončení pracovného pomeru rozhoduje minister spravodlivosti.

(5) Ak dôjde k opatreniu podľa odseku 2, bude postarané o sudcu iným vhodným umiestením, zodpovedajúcim jeho spôsobilosti. Do času, kým sa tak stane, môže sa mu poskytnúť primeraná výpomoc. Podrobnosti určí vláda.

§ 14.
Zrušenie pracovného pomeru.

(1) Ak bol sudca trestným súdom odsúdený na stratu občianskych práv, zrušuje sa jeho pracovný pomer dňom právnej moci odsudzujúceho rozsudku.

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí primerane, ak bol sudcovi uložený v kárnom konaní trest prepustenia.

§ 15.
Povinnosti po skončení pracovného pomeru.

Sudca je povinný i po skončení pracovného pomeru zachovať mlčanlivosť a splniť všetky záväzky z pracovného pomeru, ktoré vznikly za jeho trvania.

§ 16.
Zodpovednosť za spôsobenú škodu.

(1) Ak spôsobil sudca zavineným porušením povinností štátu škodu, je povinný ju nahradiť. Ak možno povinnosť na náhradu škody určiť bez osobitných ťažkostí, určí sa náhrada v správnom konaní (náhradovom konaní), inak ju určí na žalobu riadny súd.

(2) Pre náhradové konanie platia obdobne všeobecné predpisy platné pre štátnych zamestnancov.

§ 17.
Kárne previnenie.

(1) Kárneho previnenia sa dopustí sudca, ktorý úmyselne alebo z nedbanlivosti poruší svoje povinnosti.

(2) Ak dosiahol sudca prvé ustanovenie zatajením prekážky alebo klamným predstieraním, že splnil podmienky predpísané pre ustanovenie, posudzuje sa toto konanie ako kárne previnenie.

§ 18.
Kárne tresty.

(1) Kárne tresty sú:

1. pokarhanie,
2. peňažný trest,
3. prepustenie.

(2) Peňažný trest možno uložiť do výšky jednomesačného základného platu, pričom možno sudcovi povoliť primerané mesačné splátky.

(3) Pri uložení kárneho trestu pokarhania alebo peňažného trestu môže sa v kárnom meritornom rozhodnutí vysloviť, že sudca môže byť preložený na iný súd.

§ 19.
Kárne orgány.

(1) Kárne konanie vykonáva Najvyšší súd ako kárny súd v senáte zloženom z predsedu Najvyššieho súdu (jeho zástupcu), z dvoch sudcov z povolania ustanovených na Najvyššom súde a z dvoch sudcov z ľudu ako prísediacich.

(2) Kárny senát sostavuje predseda Najvyššieho súdu (jeho zástupca). Prísediaci zo sudcov z povolania sú povolávaní do kárneho senátu z členov Najvyššieho súdu, ktorí budú na to určení na celý rok vopred. O vylúčení a odmietnutí členov senátu a zapisovateľa platia primerané predpisy o vylúčení a odmietnutí sudcov a zapisovateľov v trestnom konaní súdnom.

(3) Kárne previnenie sudcov stíha generálny prokurátor kárnou obžalobou.

§ 20.

Kárne konanie.

(1) O kárnom konaní, o meritornom rozhodnutí kárneho súdu a o obnove kárneho konania platia primerane, pokiaľ sa ďalej neurčuje inak, predpisy o konaní v trestných veciach.

(2) Obhajcom obvineného môže byť advokát, sudca z povolania, prokurátor alebo zástupca jednotnej odborovej organizácie.

(3) V konaní proti obvinenému, ktorého pobyt nie je známy, alebo ak je jeho dosiahnutie spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, vyvesí sa predvolanie na hlavné pojednávanie na súdnej tabuli.

§ 21.
Pozbavenie výkonu práce.

(1) Ak sa stane sudca dôvodne podozrelým z kárneho previnenia takej povahy, že by jeho ďalším sotrvaním v práci boly ohrozené dôležité verejné záujmy, pozbaví ho kárny súd výkonu práce. Ak vec nestrpí odklad, pozbaví ho výkonu práce zatiaľ predseda služobného alebo nadriadeného úradu a oznámi to bezodkladne kárnemu súdu.

(2) Po čas pozbavenia výkonu práce prislúcha slobodnému sudcovi 30 % a ženatému 50 % základného platu. Táto časť základného platu sa zvyšuje o 10 % na každé dieťa, na ktoré prislúcha prídavok na deti, najviac však do výšky dvoch tretín základného platu. Prídavok na deti prislúcha nesnížený. Iné príjmy získané sudcom v tomto čase sa započítavajú na túto sumu.

(3) Ak zaniknú okolnosti, ktoré odôvodňovaly pozbavenie výkonu práce, kárny súd ho zruší z úradnej moci alebo na návrh kárneho zástupcu alebo predsedu služobného alebo nadriadeného úradu, poprípade na žiadosť postihnutého sudcu. Ak skončilo kárne konanie zastavením alebo ak bol sudca od obvinenia oslobodený, zariadi sa doplatenie príjmov, ktoré mu neboly vyplatené vzhľadom na ustanovenie predchádzajúceho odseku. Na tento doplatok sa započítavajú iné príjmy, získané v čase pozbavenia výkonu práce.

(4) Ustanovenia odsekov 2 a 3 platia obdobne aj pre sudcu, u ktorého pozbavenie výkonu práce nastalo nariadením väzby.

§ 22.
Výkon kárneho trestu.

(1) Výkon kárneho trestu zariadi osobný úrad.

(2) Kárny trest pokarhania je vykonaný doručením písomného vyhotovenia kárneho meritorného rozhodnutia obvinenému. Peňažný trest sa zpravidla vykoná srážkou s pracovných príjmov previnivšieho sa sudcu a odvedie sa do štátnej pokladnice.

Prokurátori a sudcovskí čakatelia.

§ 23.
Prokurátori.

(1) Ustanovenia tejto časti platia s výnimkou ustanovení § 5 ods. 1, § 7 ods. 2 vety prvej, § 13 ods. 3 a § 19 ods. 2 a so zmenami uvedenými v odsekoch 2 až 4 primerane pre prokurátorov.

(2) Prokurátor je povinný pri plnení svojich úloh chrániť a posilovať ľudovodemokratické zriadenie a zachovávať zákony, iné predpisy i zásady ľudovodemokratického zriadenia. Pri výkone úradu je povinný dbať na služobný príkaz.

(3) Na prokurátorov sa nevzťahujú predpisy obmedzujúce prechodné prideľovanie, prekladanie a prevod do inej zamestnaneckej skupiny alebo do iného odboru štátnej správy.

(4) Najvyšší súd vykonáva kárnu moc nad prokurátormi v senáte složenom z predsedu Najvyššieho súdu (jeho zástupcu), jedného sudcu z povolania ustanoveného na Najvyššom súde, jedného prokurátora a z dvoch sudcov z ľudu.

§ 24.
Sudcovskí čakatelia.

O pracovných pomeroch sudcovských čakateľov platia namiesto ustanovení §§ 4 až 22 obdobne ustanovenia §§ 5 až 13 a §§ 17 až 21 zákona č. 66/1950 Sb., o pracovných a platových pomeroch štátnych zamestnancov, ako aj všeobecné predpisy vydané podľa týchto ustanovení.

Tretia časť.
Úprava platových pomerov.

§ 25.
Pracovné príjmy.

(1) Pre platové roztriedenie sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov (ďalej v tejto časti len „sudcovia“) sa určia podľa jednotlivých druhov prác a ich hodnoty pracovné triedy.

(2) Sudca sa zaradí do pracovnej triedy podľa druhu prác, spojených s miestom, na ktorom bol v rámci plánu pracovných síl ustanovený.

(3) Pracovné triedy, im zodpovedajúci základný plat a ostatné pracovné príjmy upraví platový poriadok.

§ 26.
Sociálne dávky.

(1) Sudcom prislúcha prídavok na deti vo výške a za podmienok určených predpismi platnými pre ostatných pracujúcich. Podrobnosti určí platový poriadok.

(2) Vláda môže povoľovať iné sociálne dávky, najmä pre sudcov postihnutých nešťastím a pre pozostalých po sudcoch, a vydávať smernice o poskytovaní týchto dávok.

§ 27.
Administratívne srážky.

Pohľadávky štátu vzniknuté z pracovného pomeru možno uhradzovať administratívnymi srážkami s pracovných príjmov v rozsahu a za podmienok, ktoré určí platový poriadok.

Štvrtá časť.
Záverečné ustanovenia.

§ 28.
Pôsobnosť.

(1) Ak sa neustanovuje v tomto zákone inak, robiť opatrenia a rozhodnutia podľa tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných prislúcha osobnému úradu, poprípade podriadenému úradu ním na to splnomocnenému.

(2) Sudcovských čakateľov prijíma a sudcov z povolania (prokurátorov) ustanovuje minister spravodlivosti.

(3) Poverovanie správnymi funkciami vo smysle tohto zákona prislúcha

1. prezidentovi republiky, ak ide o predsedu Najvyššieho súdu, predsedu Správneho súdu a o generálneho prokurátora,
2. vláde, ak ide o predsedu Štátneho súdu, štátneho prokurátora a predsedov krajských súdov,

3. ministrovi spravodlivosti v ostatných prípadoch.

(4) Zo správnej funkcie odvoláva minister spravodlivosti.

§ 29.
Oslobodenie od poplatkov a dávok.

Podania sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov vo veciach ich pracovných a platových pomerov, ako aj zápisnice spísané v takých veciach sú oslobodené od poplatkov a dávok za úradné úkony v správnych veciach.

§ 30.
Dôchodkové poistenie.

(1) Pre sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov a pre požívateľov odpočivných (zaopatrovacích) platov platia odo dňa účinnosti tohto zákona predpisy o národnom dôchodkovom poistení. Penzijné nároky získané vo verejnom penzijnom zaopatrení pred účinnosťou tohto zákona zostávajú však nedotknuté.

(2) Podrobnosti upraví vláda nariadením. Kým sa tak stane, postupuje sa podľa doterajších predpisov.

§ 31.
Platový poriadok.

Platový poriadok pre sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov vydá vláda nariadením, ktoré môže bližšiu úpravu otázok ním zásadne upravených vyhradiť vládnym usneseniam, poprípade sveriť ju ministrovi spravodlivosti.

Piata časť.
Prechodné ustanovenia.

§ 32.
Prevod do novej úpravy.

(1) Sudcovia z povolania, prokurátori a sudcovskí čakatelia, ktorí sú v deň začiatku účinnosti tohto zákona v činnej službe, sa zaradia, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, do príslušných pracovných tried v medziach dočasného plánu pracovných síl a dostanú namiesto všetkých služobných príjmov podľa doterajších predpisov príjmy podľa tohto zákona. Dočasný plán pracovných síl sa určí podľa § 3 na čas najdlhšie jedného roku odo dňa začiatku účinnosti tohto zákona.

(2) Sudcovia druhej skupiny, ktorí nebudú najneskoršie do troch mesiacov po vyhlásení tohto zákona ustanovení na miesta na určitých súdoch (prokuratúrach) budú prevedení do inej zamestnaneckej skupiny alebo bude ich pracovný pomer ukončený podľa § 13 ods. 2.

(3) Až do vykonania prevodu do nových príjmov vyplácajú sa preddavkove služobné príjmy podľa doterajších predpisov; prípadné preplatky sa odpúšťajú, pokiaľ ich príjemca nezavinil.

(4) Za súčasť služobných príjmov podľa doterajších predpisov sa považujú aj preddavky povolené vládou na platovú úpravu štátnych a niektorých iných verejných zamestnancov.

(5) Podrobnosti o prevode upraví platový poriadok.

(6) Vláda určí, či a v akej výške prislúcha prídavok na vyrovnanie prípadného rozdielu medzi doterajšími a novými príjmami.

§ 33.
Kárne veci.

(1) Tento zákon sa vzťahuje i na porušenie povinností, ktorých sa dopustil sudca z povolania alebo prokurátor pred jeho účinnosťou.

(2) S výnimkou ustanovenia odseku 3 platia ustanovenia tohto zákona o kárnom konaní aj pre pokračovanie v konaní vo veciach dosiaľ v prvej stolici neskončených. O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným pred účinnosťou tohto zákona sa rozhodne podľa doterajších predpisov.

(3) Kárne veci sudcovských čakateľov, ktoré nastaly pred dňom začiatku účinnosti tohto zákona, o ktorých kárny súd pred týmto dňom v prvej stolici dosiaľ nerozhodol, sa vybavia, ako keby konanie o nich bolo začaté za účinnosti tohto zákona. O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v kárnych veciach sudcovských čakateľov pred účinnosťou tohto zákona sa rozhodne podľa doterajších predpisov.

(4) Kárne tresty právoplatne uložené podľa doterajších predpisov, ktoré do dňa začiatku účinnosti tohto zákona neboly celkom vykonané, sa premenia buď celkom, alebo pokiaľ ide o ich neodpykanú časť, na primeraný peňažný trest. Premenu vysloví, ak ide o sudcov z povolania a prokurátorov, kárny súd, inak osobný úrad. Zmenšenie odpočivného platu po čas určený v kárnom meritornom rozhodnutí zostáva nezmenené.

§ 34.
Zrušenie doterajších predpisov.

Dňom začiatku účinnosti tohto zákona strácajú platnosť, poprípade používateľnosť, všetky predpisy, upravujúce služobné a platové pomery sudcov z povolania, prokurátorov a sudcovských čakateľov, na ktorých sa vzťahuje tento zákon.

§ 35.
Účinnosť a vykonanie.

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. apríla 1950.

(2) Ustanovenia tohto zákona platia primerane i pre sudcov z povolania na Správnom súde s výnimkou ustanovení § 4 ods. 1 č. 3, § 19 ods. 1 a 2 a §§ 23 a 24.

(3) Pôsobnosť ministra spravodlivosti vykonáva pre sudcov z povolania na Správnom súde v prípadoch ustanovení §§ 4, 6, 28 a 31 predseda vlády, v ostatných prípadoch predseda Správneho súdu; pôsobnosť kárneho súdu vykonáva Správny súd.

(4) Tento zákon vykonajú predseda vlády a minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Rais v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.